

A SZOCIALISTA SZÖVETSÉG SZEREPE
AZ ÉRDEKEGYEZTETÉS FOLYAMATÁBAN
KÜLDÖTTRENDSZERÜNKBEN

A gyakorlat igazolja, hogy sem a gazdaságban, sem a társadalmi élet egészében nem lehet jó döntéseket hozni, ha a küldöttrendszer nem biztosítja, hogy ezek a társult termelők szükségleteit fejezzék ki, és ha nem a termelők kezdeményezik, egyeztetik és erősítik meg ezeket a határozatokat. A társult munka csak ennek elérésekor válik valóban képessé — szélesebb asszociációkban is —, hogy önmaga oldja meg a jövedelemszerzés, a gazdálkodás feltételeinek a problémáit.

Kardelj elvtárs is megállapítja „A szocialista öngazgatás politikai rendszerének fejlődési irányvonalai” című könyvében, hogy politikai rendszerünk további építésében előre kell látnunk a küldöttrendszernek az összes társadalmi erő integrálódása érdekében történő megszerveződését, amely csak mint szerves egész biztosíthatja, hogy a küldöttrendszer valóban a társadalmi fejlődés legfőbb mozgatóereje és erőteljes demokratikus hordozója legyen.

A tágabb értelemben vett küldöttrendszer, a falu szocialista átalakulásának folyamatában lehetővé teszi és igényli is, hogy a földműves, aki a társult munka hordozójaként mind szorosabban kapcsolódik a társadalmi termelés folyamatához, mindinkább öngazgatóvá váljék. A küldöttrendszer ily módon hatékonyan elősegíti a falu és a város közti — a kapitalista társadalomtól örökölt — ellentétek felszámolását, és érvényesítve a munkásosztály társadalmi szerepét, feltárja a Kommunista Szövetségnek a falu szocialista átalakulására és dolgozóink erkölcsi-politikai egységének erősítésére vonatkozó politikája megvalósításának szervezeti és lényegbeli társadalmi elemeit.

Igazolva a Szocialista Szövetséget mint a munkások, parasztok és a többi dolgozó osztálysövetségének szervezetét, és a szervezett szocialista erőink frontját, hangsúlyoznunk kell a munkásoknak és az ifjúságnak a Szocialista Szövetség iránti mind nagyobb érdeklődését, és a tevékenységében való közvetlen részvételét. Ennek ellenére szükség mutatkozik a dolgozók még nagyobb arányú bevonására a Szocialista Szö-

vetségbe, valamint az alapvető osztály- és társadalmi kérdéseknek a megoldásában és a kezdeményezésekben való közvetlenebb részvételére.

A szakszervezetnek a politikai rendszerünkben, a küldöttrendszer afirmálódásában, a társultmunka-szervezete öngazgatási viszonyainak erősítésében, de tágabb értelemben politikai rendszerünk egészének fejlődésében betöltött szerepét új alkotmányos rendszerünk világosan áttekinthető, meghatározza és magában foglalja a dolgozók alkotó hozzájárulását „A társult munka törvényének” és az öngazgatási termelő viszonyokat fejlesztő és meghatározó, valamint a munkásosztály társadalmi helyzetének erősítését célzó más jogszabályok megvalósításához. A Szocialista Szövetség érdekelt, hogy a Szakszervezet mint a munkásosztály tömegszervezete minél előbb és minél teljesebben ellássa a politikai rendszer fejlődésének jelenében, különösképpen a küldöttrendszerben meghatározott feladataiból adódó hatáskörét.

A Harcos Szövetség — mint társadalmi-politika szervezet — nemcsak a közelmúltban bizonyította be jelentőségét a forradalom vívmányai érvényesítésének, a Kommunisták Szövetség irányvonala megvalósításának szilárd politikai támaszaként, hanem a jelenkorban is mint a munka és forradalmunk fejlődésének a tényezője szerepel.

A munka szabad cseréjének az 1974. évi alkotmánnyal meghatározott új intézménye az öngazgatási érdekközösség. A Szocialista Szövetségnek ezért külön feladata az öngazgatási érdekközösségek működésének előrelendítése, mindenekelőtt a társadalmi tevékenységek tényleges társadalmiasítása és a társadalmi újratermelésben való integrálódásuk szempontjából. (Ideértve mindazon szervezett erőket, amelyek a Szocialista Szövetség keretében egységes frontot képeznek.)

Elengedhetetlen, hogy a dolgozók a Szocialista Szövetség községi és helyi szervezeteiben, a társadalmi-politikai és társadalmi szervezetekben és az öngazgatási tevékenység különböző formáiban mindennapi aktivitással megteremtsék annak feltételeit, hogy maguk szabályozzák az egymás közti viszonyokat, határozzanak az eszközökről, a jövedelemről és a munka eredményeiről, továbbá hogy saját, közvetlen, valamint tágabb osztályérdekeik alapján döntsenek a közérdekű kérdésekben.

Tömegesítéssel, akcióegységgel, a kezdeményezés serkentésével, a dolgozóknak és a polgároknak az öngazgatásban és a politikai élet egészében való nagyobb arányú részvételével lehet leginkább fejleszteni az öngazgatási viszonyokat, kielégíteni a mindennapi életszükségleteket és megvalósítani a közös érdekeket és törekvéseket egyesítő fejlesztési programokat.

Rendkívül fontos, hogy a szervezett munkások a Szocialista Szövetségben közvetlenül aktivizálódjanak saját életszükségleteik és a helyi közösség általános társadalmi érdekeinek megvalósításában. A helyi közösségekben a munkások és minden egyes dolgozó szükségleteinek kielégítése az eszközök öngazgatású társítása, a társultmunka-alapszervezeteinek és a helyi közösségeknek a megegyezései, valamint az önkéntes munkák és járulékok útján valósítható meg a legteljesebben.

A bázisból eredő kezdeményezéseknek és javaslatoknak a községi szervezetekben egységesítve a küldöttek és a küldöttségek politikai irányelveit kell képezniük és jelentős mértékben hatniuk kell a küldöttek testületének a döntéshozatalára mind a községekben, mind pedig a szélesebb területen tevékenykedő szervek munkájára.

A Szocialista Szövetségnek a helyi közösségekben, a szakszervezetnek pedig a társult munka szervezeteiben és a munkaközösségekben közvetlenül hozzá kell járulnia a küldöttrendszer viszonyainak és a küldöttségek munkájának a megvalósításához, a szkupstinai kérdésekben való orientációhoz, az irányelvek meghatározásához, az időbeni tájékoztatáshoz, különösen pedig a dolgozók és a polgárok gyűlésének a munkájához. Társadalmi gyakorlatunkban eddig is volt példa kapcsolatteremtésre a küldöttségek munkájában, de a jövőben — amennyiben a társadalmi-politikai szervezetek alapszervezeteiben a küldöttségeket tartalmasabb munkára serkentik — több példa akad majd a kölcsönös együttműködésre, a küldöttségek közti megbeszélésre, úgyhogy a küldöttek testületeiben és az öngazgatási közösségekben a döntéshozatal a dolgozók által a társultmunka-szervezeteiben, illetve a polgárok által a helyi közösségekben már előzőleg összehangolt közös érdekek forrása lesz.

Az öngazgatás társadalmi bázisában a Szocialista Szövetség keretein belül azon társadalmi szervezetek, társulások és egyesületek akcióegységének kell létrejönnie, amelyekben a dolgozók és a polgárok önállóan szervezik meg, elégitik ki számos egyéni és társadalmi szükségletüket, ezek alapján pedig áttekinthetik az egyéni és a társadalmi érdekeket, és alkotó módon vehetnek részt a Szocialista Szövetség politikájának kialakításában és megvalósításában. A Szocialista Szövetség legjelentősebb akcióerejét a legtömegesebb társadalmi szervezetek képezik, amelyeket az elkövetkező időszakban jobban fel kell használni a küldöttrendszer erősítése céljából.

A küldöttségek munkájának csak azon hibáira mutatunk rá, amelyek véleményünk szerint a leggyakrabban jelentkeznek, és amelyek a küldöttségek munkájának tartalma szempontjából lényegesek, valamint amelyeknél még nem valósították meg a kívánt eredményeket, ezek pedig:

— A munkaszervezetekben még mindig az operatív kérdések vannak túlsúlyban, az egyes tanácsok értekezletén pedig hiányzik a gazdasági és társadalmi életet, vagy az egyes munkaszervezeteket érintő jelentősebb, időszerű kérdésekről folytatott vita.

— Hiányzik az egyes munkaszervezetek vagy gazdasági ágak öngazgatási szerveivel való véleménycsere.

— A munkaszervezetek még nem látták be annak szükségességét, hogy javasolják és követeljék a saját fejlődésükről, vagy a tágabb értelemben vett fejlesztésről szóló tárgyalást, különösen a különböző megoldásokat nyújtó kérdésekben, különösen azokban, amelyekben a társult munka — mint a küldöttrendszer alapvető bázisa — a megvitatáson levő közérdekű politikai irányelvek végleges meghatározásához építő jellegű hozzájárulását adhatja.

A Szocialista Szövetségben mint a szervezett szocialista erők legszélesebb demokratikus frontjába tömörült társadalmi-politikai szervezetek legfontosabb feladata a küldöttrendszer folyamatos és eredményes működésének biztosítása, valamint társadalmi-gazdasági és eszmei-politikai lényegének megvalósítása. Ezek nem egyszerű szervezeti-technikai vagy gyakorlati kötelezettségek, hanem szocialista forradalmunk folyamatosságának és osztálylényegének megvalósítása. A küldöttségeket ezért tehermentesíteni kell a fölösleges információktól és azoknak a kérdéseknek a formális megoldásában való részvételétől, amelyeket a közigazgatási szervek teljes felelősséggel, de a küldöttrendszer ellenőrzése alatt, maguk is megoldhatnak. Az eddigi gyakorlat azt mutatja, hogy a küldöttségeknek a jövőben kevesebb, de a község és a szélesebb közösség társultmunka-szervezetei politikájára nézve lényegesebb kérdésekkel kell foglalkozniuk. A Szocialista Szövetségnek ezért az öngazgatási érdekek és kezdeményezések olyan demokratikus kifejezőjévé kell válnia, amely a szakszervezettel együtt demokratikus módon lehetővé teszi, hogy a küldöttségek valóban a lényeges, a tmsz-okban dolgozó és a helyi közösségekben élő polgárok számára jelentős kérdésekkel foglalkozzanak. Viszont kisebb mértékben foglalkozzanak a „föntről jövő” vitaanyagokkal, különösen azokkal, amelyek nem fejezik ki a dolgozók demokratikus törekvéseit.

A Szocialista Szövetségbe társult társadalmi-politikai szervezetek küldöttségeik útján közvetlenül vesznek részt a szkupstinai rendszerben, és így — a küldöttrendszer elvei alapján — hozzájárulnak a politikai hatalom megvalósításához, valamint a társadalomért és a fejlődésért vállalt közvetlen felelősség és kötelezettség átvételéhez. Ily módon a társadalmi-politikai szervezetek — mint a küldöttségek bázisai — nemcsak tagságuk sajátos érdekeit fejezik ki, hanem számottevő eszmei-politikai erőt képviselnek, amely arra törekszik, hogy a parciális érdekeket általános társadalmi érdekeként mutassák be vagy éppen érvényesítsék, nem csökkentve ezáltal a társultmunka-szervezetei és a helyi közösségek küldöttségeinek a közvetlen felelősségét.

A Szocialista Szövetségnek az említett eszmék nyílt tribünjének kell lennie, ugyanakkor azonban kezdeményeznie kell, hogy minden társadalmi-politikai szervezet rendszeresen és bírálóan mérje fel a küldöttrendszer fejlesztésében kifejtett aktivitását, amikor is a munka tartalma, a határozatok és a közösen elfoglalt álláspontok megvalósítása szolgál alapvető mérceként minden küldött és küldöttség objektív értékelésénél.

A Szocialista Szövetség tevékenységének újabb tapasztalatai arról tanúskodnak, hogy minőségi változásokat érhetünk el e mindent felölelő társadalmi-politikai szervezet fejlesztésében, ha sikerül elérnünk, hogy minden társadalmi-politikai szervezet saját tagsága érdekeit és törekvéseit fejeze ki, bebizonyítja szükségességét, akkor ez az individualitás és a társadalmi fejlődésünk, valamint a mindennapi életben felvetődő konkrét kérdések iránti egyéni felelősségérzet csak erősíti a Szocialista Szövetség társadalmi szerepét, azzal a feltétellel, hogy az egyes társa-

dalmi-politikai szervezetek és a polgárok társulásai által felvetett bizonyos kérdések és sajátos nézetek kinyilvánítása nem korlátozódik csupán a nyílt kérdések hangoztatására, a saját tagság törekvésére és igyekezetére, hanem a felmerült kérdések reális megoldására és a közös álláspontok kialakítására való törekvés is megnyilvánul, más szóval, a politikai egységet nemcsak az egységes megfogalmazás fejezi ki és teremti meg, hanem az egységes politikai akció, és így olyan politikai egység jön létre, amelyet a Kommunista Szövetségnek a felvetődött és a megvitatott feladatok együttes megoldására tett konkrét erőfeszítésekben megnyilvánuló politikai és eszmei hatása ihletett meg.

A munkásosztálynak, a parasztságnak és a többi dolgozónak a Szocialista Szövetségben megvalósuló sokoldalú osztályszövetsége állandó hangsúlyozásakor — a Kommunista Szövetségnek mint forradalmunk vezető eszmei-politikai erejének a vezetésével a Szocialista Szövetség szervezett szocialista frontját képező társadalmi-politikai szervezetek szükséges önállóságának és felelősségének a kiemelésével — a dolgozóknak a Szocialista Szövetség munkájában való nagyobb méretű közvetlen részvételét célzó határozott irányvételére van szükség, ugyanakkor pedig állandóan figyelemmel kell kísérni a Szocialista Szövetség és más társadalmi-politikai szervezetek akcióterveinek az osztályjellegét.

Annak a törekvésnek a kezdeti eredményei, hogy a polgárok tömegesebb szervezetei a Szocialista Ifjúsági Szövetség, a Harcos Szövetség és a Tartalékos Tisztek Szövetsége gyakorlatához hasonlóan a helyi közösségekben alakítsák meg saját alapszervezetüket, arról tanúskodnak, hogy többszörösen jelentős eredmény érhető el. A szervezetek, egyesületek ilyen alapsejtjei lehetővé teszik a tagság alkotó kezdeményezésének közvetlen megnyilvánulását, ugyanakkor a helyi közösség életére gyakorolt közvetlen hatását is, elősegítve azt, hogy a helyi közösség mint a munkások és más dolgozók lakhelye és élettere a küldöttrendszer megvalósításának mind jelentősebb, döntő tényezője legyen.

A DNSZSZ szervezetei Vajdaságban pozitív tapasztalatokat szereztek annak az általános irányvonalnak a megvalósításában, hogy a dolgozók minél közvetlenebbül bekapcsolódjanak a DNSZSZ-nek a helyi közösségekben levő csoportjai tevékenységébe. A tapasztalat azt mutatja, hogy a kommunisták aktíváinak a részvételével mozgósítani lehet a munkások és dolgozók nagy többségét a DNSZSZ jelentős akcióiban mint amilyen az erőműfejlesztési kölcsön, az általános honvédelem és társadalmi önvédelem stb. Ezekben az akciókban figyelemre méltó eredményeket értünk el. Az elkövetkező időszak feladata, hogy biztosítsuk a munkások folyamatos részvételét a DNSZSZ kevésbé jelentős társadalmi és politikai akcióiban is.

A Szocialista Szövetség szervezetei számára a vajdasági falu a tevékenység külön területét jelenti, a küldöttek működését meghatározó érdekek kifejezése, valamint a küldöttrendszerünk szempontjából jelentős álláspontok kialakítása értelmében. A Szocialista Szövetségnek, a Kommunista Szövetség vezette más társadalmi-politikai szervezetekkel együtt,

igen jelentős mozgósító, nevelő és irányító szerepe van a falu életében. A magántermelők társulásával kapcsolatos nem rég lezárult akciók, valamint a földművesek nyugdíjbiztosításával kapcsolatban a magántermelők hajlandóságát, kívánságait és a lehetőségeket sokoldalúan felmérő akció megmutatta a DNSZSZ egész jelentőségét. A vajdasági falvak többségében azonban már régóta nem kizárólag csak a magántermelők laknak és dolgoznak, hanem jelentős számú munkás és más dolgozó is. Ezért a Szocialista Szövetség falusi alapszervezetei tevékenységének a fejlesztése egyben a falun, tehát a lakhelyükön, de ugyanakkor a társultmunka-szervezetüktől távol élő munkások mind nagyobb arányú bevonását is jelenti. A Szocialista Szövetség falusi alapszervezeteinek a fejlesztésében mutatkozó minden késedelem vagy hanyagság a parasztnak a küldöttrendszeren alapuló politikai rendszerünk működésében való részvétele elhanyagolását, egyben pedig a munkás-osztályjellegű irányvétel szem elől tévesztését is jelenti, amennyiben nem biztosítjuk a munkásosztály falun élő részének az öngazgatású szocialista rendszerünkben való jelentősebb részvételét. (Vajon kell-e részletesebben tárgyalni a JKSZ agrárpolitikájának következetesebb megvalósítása és a DNSZSZ falusi szervezeteinek fejlesztése közötti kapcsolatot?)

A több nemzetiségű Vajdaság megköveteli a Szocialista Szövetség szervezeteinek széles körű tevékenységét, hogy kifejezésre juttassa a dolgozók nemzeti sajátosságait, de ugyanakkor érvényesítse a társadalmi törekvések munkás-osztályjellegét, ápolja és erősítse VSZAT nemzetinek és nemzetiségeinek az egységét és szolidaritását, s ezáltal megvalósítsa a KSZ politikáját és mozgósítsa az erőket a dolgozók nemzeti egyenjogúságának a községekben, a tartományban és szélesebb körben való megvalósítása érdekében. A megtett út tapasztalatai azt mutatják, hogy még szorosabb kapcsolatot kell kiépíteni a szakosított szervezetek, valamint a nemzeteink és nemzetiségeink sajátos és közös érdekeit érvényre juttató polgárok egyesületei és a Szocialista Szövetség mint általános társadalmi-politika szervezet között, de rámutat annak lehetőségére is, hogy az ilyen szervezetek a szocialista erők szervezett frontjának részeként még inkább afirmálódnak.

Az elmúlt időszak kevés példával szolgál a helyi közösség dolgozói eszközeinek és a társult munka eszközeinek a társítására vonatkozólag. Az eszközök ilyen nemű társítása egyelőre csak mint lehetőség áll fenn, valami olyan, ami kívánatos, és már a közeljövőben megvalósulhat a széles körű gyakorlatban. Ily módon kibővül majd a dolgozók szükségletei és érdekei kielégítésének a formája, a társult munka többszörösen kapcsolódik majd a helyi közösségekhez, ezek pedig nyíltabbak lesznek más tényezők és a községi politikai döntéshozatal előtt.

A Szocialista Szövetség már jelentős mértékben érvényesült mint olyan szervezet, amelyben szabadon kinyilváníthatók a legkülönbözőbb társadalmi és egyéni érdekek, a helyi közösségben és szélesebb körben végzett társadalmi munkára vonatkozó döntést illetően. Sokkal lassúbb folyamat az ilyen törekvések, érdekek kifejezése és nyilvántartása közti

különbség felfedése, mint a következő fázis, amelyben ezeket a törekvéseket már nemcsak kiválogatjuk és az arra érdemesülteket társadalmilag érvényesítjük, hanem még tovább lépünk, hogy dolgozóink politikai egysege az akcióegységben a Kommunista Szövetség által vezetett Szocialista Szövetségben belül a meghatározott célok megvalósításában kövacsoldójék mind szilárdabba.

Fordította Vereckei Valéria

Rezime

Funkcije Socijalističkog saveza u procesu usaglašavanja interesa u delegatskom sistemu

Autor članka govori o društveno-političkoj funkciji Socijalističkog saveza u uslovima samoupravnog socijalističkog društva, ističući, da ova društveno-politička organizacija, ukorak sa organizacijama Saveza komunista, u stanju je da mobilise još masovnije, radne ljude za razne aktivnosti od opštedruštvenog interesa. Na tom planu u prvom redu ističe između ostalog i ulogu angažovanja Socijalističkog saveza na agitaciji upisa zajma za elektrifikaciju Vojvodine, delovanje na organizaciji opštenarodne odbrane i socijalističke društvene samozaštite.

Posebno govori o važnosti Socijalističkog saveza kao društveno-političke organizacije na selu, gde je on nosioc skoro svih ideoloških i konkretnih akcija, pokretač svih aktivnosti od opštedruštvenog interesa. SSRN preko svojih seoskih organizacija odigrao je odlučujuću mobilizatorsku, vaspitnu ulogu u stvaranju potrebne političke atmosfere za ostvarivanje udruživanja poljoprivrednih proizvođača i poljoprivrednih organizacija. Međutim ne sme se zanemariti ni politička funkcija Socijalističkog saveza na selu po pitanju angažovanja drugih društvenih slojeva, osim poljoprivrednih proizvođača, jer ova politička organizacija nikada nije gubila iz vida prilikom usmerivanja svojih aktivnosti, da je on radnički klasno orijentisan.

Činjenica, da je naša uža domovina, Vojvodina, po etničkom sastavu višenacionalna, to određuje specifične zadatke organizacijama Socijalističkog saveza, u prvom redu na širenju savesti o ravnopravnosti svih naroda i narodnosti vojvođanskog življa.

Zusammenfassung

Die Tätigkeit des Sozialistischen Bundes im Prozess der harmonisierung der Interesse im Delegatensystem

Der Verfasser betrachtet die gesellschaftliche-politische Funktion des Sozialistischen Bundes in selbstverwalterischen, sozialistischen, gesellschaftlichen Verhältnissen, im Schritt mit den Organisationen des Bundes der Kommunisten,

und behauptet, diese politische Organisation sei in der Lage die Arbeitstätigen in noch grosseren Massen für verschiedene Aktivitäten vom allgemein-gesellschaftlichen Interesse zu mobilisieren. In dieser Hinsicht hebt er vor allem unter anderen die Rolle des Sozialistischen Bundes aus in der Agitationstätigkeit für die Darleheneinschreibung für die Elektrifikation der Wojwodina, die Tätigkeit am Organisieren der allgemeinen Volksverteidigung und des sozialistischen gesellschaftlichen Selbstschutzes.

Er legt insbesondere die Wichtigkeit des Sozialistischen Bundes, als gesellschaftliche-politische Organisation im Dorfe dar, wo diese Organisation der Träger beinahe aller ideologischen und konkreter Aktionen ist, Anreger aller Tätigkeiten vom allgemeinen gesellschaftlichen Interesse ist. Der Sozialistische Bund der Arbeitstätigen Völker, durch seine Organisationen, spielte eine entscheidende mobilisatorische und erzieherische Rolle in Verwirklichung und Schaffung einer nötigen politischen Atmosphäre im Integrationsprozess der landwirtschaftlichen Arbeitenden und der landwirtschaftlichen Organisationen. Aber man darf die politische Funktion des Sozialistischen Bundes auf dem Dorfe nicht verschweigen, was die Frage der anderen gesellschaftlichen Schichte in der Engagierung anbelangt, d.h. ausser der in der Landwirtschaft Betätigten, denn diese politische Organisation verlor nicht einmal das Ziel aus den Augen bei der Feststellung der Richtungen seiner Tätigkeit, dass sie hinsichtlich seines Klassencharakters arbeiterisch orientiert ist.

Die Tatsache, dass unsere engere Heimat, die Wojwodina, bezüglich ihrer ethnischen Zusammensetzung mehrvölkerisch ist, bestimmt spezifische Aufgaben für die Organisationen des Sozialistischen Bundes, in erster Reihe in der Verbreitung des Selbstbewusstseins bezüglich der Gleichberechtigung aller Völker und Nationen die die Wojwodina bewohnen.